

JEUGDBOEKEN- MAAND 2021:

Lezen is een feest!

NAAR EEN INSPIRERENDE LEESOMGEVING OP SCHOOL

In 2021 bestaat Jeugdboekenmaand maar liefst 50 jaar! Met het thema 'Lezen is een feest' wil Iedereen Leest een maand lang het lezen vieren en willen we iedereen die lezen mogelijk maakt in de bloemetjes zetten. Applaus dus voor alle auteurs, illustratoren, redacteurs, vertalers, vormgevers, uitgevers, drukkers, boekhandelaren, bibliotheken, scholen, juffen en meesters, recensenten, leesbevorderaars en hoera voor alle grote en kleine lezers, voorlezers en meelezers. In de educatieve handleiding wordt er gefocust op de uitbouw van een kwalitatieve leesomgeving op school, zodat lezen ook na Jeugdboekenmaand elke dag een feest kan zijn op school.

Tine Kuypers & Margot Van Dingenen - Iedereen Leest

Over de auteur

TINE KUYPERS

is communicatiemedewerker bij Iedereen Leest.

MARGOT VAN DINGENEN

is educatief medewerker bij Iedereen Leest.

FEESTEDITIE

Van 1 tot 31 maart is iedereen van harte uitgenodigd om mee te lezen en te vieren. Voor de gelegenheid zijn er dit jaar niet één meter en peter, maar werken we met een heus feestcomité, met Gerda Dendooven, Kapitein Winokio, Wouter Deprez, Laura Janssens en Esohe Weyden.

Feestelijke boekentips

Bij een Jeugdboekenmaand horen boekentips. Dit jaar werkt Iedereen Leest hiervoor niet met een vast thema, maar werd er aan uitgever gevraagd om boeken in te sturen die voor hen 'Lezen is een feest' belichamen: wat zijn hun mooiste/beste/bijzonderste of lievelingsboeken? Het resultaat is een gevarieerde lijst met een bonte mix van klassiekers en recent werk en verschillende genres en stijlen. Jonge lezers tussen 3 en 15 jaar vinden er zeker een feestboek dat bij hen past. Er is ook een suggestielijst met graphic novels en strips. Alle boeken vanaf het tweede/derde leerjaar zullen trouwens ook beschikbaar zijn als Daisy-boek voor kinderen met een leesbeperking, met dank aan Luisterpuntbibliotheek.

Wedstrijd: wat is jouw feestboek?

We zijn ook benieuwd naar de feestboeken van andere jonge lezers. Daarom is er dit jaar een feestboekwedstrijd. Kinderen en jongeren kunnen laten weten welk boek hun lievelingsboek is door een feestelijke foto of een filmpje van zichzelf met dat boek te uploaden op www.jeugdboekenmaand.be. Wie deelneemt, maakt kans op een boekenpakket of een van de hoofdprijzen: een bezoek van Gerda Dendooven, Esohe Weyden, Wouter Deprez of Laura Janssens aan je bib of school.

De hele maand feest

Iedereen Leest zal de verjaardag van Jeugdboekenmaand uiteraard niet onopgemerkt voorbij laten gaan. De hele maand door zullen er verrassingen zijn. Hou de website en sociale media in de gaten om te weten te komen hoe we gaan vieren. Wat je onder andere

kan verwachten: een echt feestlied, (digitale) voorleesmomenten en een podcast. Wil je meevieren, dan kan je ook feestmaterialen bestellen of downloaden, zoals een vlaggenlint en een feesthoedje.

HANDLEIDING VOOR LEERKRACHTEN

In de educatieve handleiding voor leerkrachten wordt verder ingezoomd op hoe je van lezen een feest kan maken voor leerlingen. Dat doe je in de eerste plaats door het uitbouwen van een kwalitatieve leesomgeving, die kinderen en jongeren uitnodigt om te lezen en te blijven lezen. Er zijn zes bouwstenen, die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Ze gaan over boekenaanbod, leesplekken en tijd vrijmaken voor lezen, maar ook over de betrokkenheid van leerlingen en ouders, samenwerken met partners en een gedragen leesbeleid. Hier alvast een korte toelichting bij elke bouwsteen – in de gratis handleiding wordt op de eerste drie dieper ingegaan.

1. Een gevarieerd boekenaanbod

Alles begint bij het leesaanbod op school. De aanwezigheid van boeken is onontbeerlijk in een leesomgeving.

Wanneer leerlingen boeken zien, zullen ze er ook makkelijker naar grijpen. Een boekencollectie is liefst ook divers samengesteld, met ruimte voor verschillende genres en met boeken die aansluiten op de interesses en voorkeuren van leerlingen. Ze moeten ook voldoende uitdaging bieden. Verhalen moeten verder zowel voor herkenning (van de eigen identiteit) als erkenning (het inleven in de ander) zorgen. Daarom raden we leerkrachten bijvoorbeeld aan om regelmatig de klasbibliotheek door te lichten.

Het is belangrijk dat je zelf weet welke boeken er in je klas staan en dat je ook af en toe je aanbod vernieuwt. Neem de tijd om je boekenaanbod te inventariseren: lijst alle titels op in een Excel-bestand, met een aantal basisgegevens zoals auteur en jaar van uitgave. Maak het jezelf makkelijk door meteen ook iets te noteren over het thema en/of genre van het boek. Wanneer je dit gedaan hebt, kan je kritisch gaan doorlichten: is jouw aanbod divers? Zit er voor iedereen iets tussen? Mis je nog dingen?

2. Toegankelijke, zichtbare leesplekken

Naast de aanwezigheid van boeken is het zinvol om als school na te denken over plekken waar er (voor)gelezen kan worden. Een aparte, rustige plek geeft het signaal aan kinderen dat lezen een rustmoment is. In de handleiding bekijken we de leesplekken ook als plekken waar het boekenaanbod zichtbaar staat opgesteld en waar lezen actief gepromoot wordt.

Je kan als leerkracht bijvoorbeeld een rek met favoriete boeken maken: boeken die de meeste leerlingen graag lezen. Het is belangrijk dat leerlingen merken dat er boeken tussen staan die ze zeker kennen – vaak populaire reeksen. Dat geeft hen het idee dat lezen ook iets voor hen is en dat de boeken die ze misschien in huis hebben of in de bib gehaald hebben, ook in de klas een plek hebben. Gaandeweg leer je je leerlingen en hun interesses beter kennen en kan je dat boekenplankje uitbreiden met titels die leerlingen verder zullen uitdagen. Ze zullen sneller geneigd zijn om deze boeken een kans te geven, omdat ze naast hun favoriete boeken staan.

3. Tijd en aandacht voor leesmotivatie en leesplezier

Belangrijk is dat het belang van leesmotivatie en leesplezier erkend wordt op school. Beide dragen bij tot een positieve leesattitude en resulteren op langere termijn ook in betere leesvaardigheid. Als het gaat over het stimuleren van leesplezier én leesbegrip, dan is praten over lezen met stip één van de belangrijkste dingen om tijd voor te maken. Een concrete tip hierbij is het stellen van concrete vragen. Een ja-nee-vraag zal in de regel beantwoord worden met een kort antwoord. Een open vraag nodigt uit tot uitgebreide antwoorden, maar kan er dan weer voor zorgen dat leerlingen niet goed weten waar te beginnen. Probeer daarom open, maar concrete vragen te stellen. Enkele voorbeelden:

- Wat is je favoriete personage?
- Welk(e) scène/fragment is je bijgebleven?
- Zou je het boek aanraden aan je vriend(in)? Vertel eens.

Probeer de waaromvraag als vervolgvraag te vermijden: die kan leerlingen het gevoel geven dat ze zich moeten verantwoorden. Vraag liever of ze 'er iets meer over kunnen vertellen', dat komt minder dwingend over.

4. Betrokkenheid van kinderen en ouders

Wil je je leerlingen motiveren om het leesaanbod te verkennen? Betrek hen dan bij de keuze van de boeken en de inrichting van de leesplek. Brainstorm samen over manieren om de boekenhoek aan te kleden en laat leerlingen een wenslijstje opstellen met titels, genres of onderwerpen die ze graag in de klas willen. Hang dat wenslijstje ook uit en geef leerlingen de kans om boeken toe te voegen die ze graag willen lezen of boeken te schrappen van de lijst als ze in de klasbibliotheek zijn beland.

Als leerkracht kan je ook ouders ondersteunen in hun rol als leesbevorderaar en hen betrekken bij verschillende leesinitiatieven. Nodig hen uit om te komen voorlezen – ook in hun eigen thuistaal. Misschien zijn er wel ouders die een actievere rol willen opnemen bij leesacties of de boekenaankoop? Daarnaast is het ook goed om ouders te informeren en met hen in gesprek te gaan over de leesontwikkeling en leesmotivatie van hun kind.

5. Samenwerkingen met partners zoals de openbare bibliotheek en boekhandel

Het is belangrijk om in kaart te brengen wie jou kan helpen met die inspirerende leesomgeving. Een kwalitatieve leesomgeving schep je immers niet van de ene dag op de andere en je doet het beter ook niet alleen. De openbare bibliotheek is dé lokale partner bij uitstek die scholen kan ondersteunen in de uitbouw van een kwalitatieve leesomgeving. De bib heeft expertise over het boekenaanbod voor 0- tot 18-jarigen en weet hoe

je per leeftijdsfase verschillende leesinitiatieven op poten zet. Ook boekhandelaars beschikken over een ruime kennis van het boekenaanbod. Aarzel dus niet om contact op te nemen met je lokale bib en/of boekhandel. Want lezers, die creëer je samen.

6. Uitwerking van een structureel leesbeleid

Om duurzaam te bouwen aan een kwalitatieve leesomgeving, kun je het best ook een structureel leesbeleid uitbouwen, waarin leesplezier centraal staat. Een leesbeleid is geen document dat, eenmaal opgesteld en gelezen, in de kast hoort te verdwijnen. Het moet een monitoringsinstrument voor het schoolteam zijn, dat helpt om de verschillende bouwstenen van een kwalitatieve leesomgeving uit te werken. Het maakt tijd voor de realisatie hiervan en heeft aandacht voor professionalisering van het team. Een goed leesbeleid herinnert iedereen eraan waarom jullie op school werk willen maken van lezen en op welke manier jullie dit systematisch zullen aanpakken.

AAN DE SLAG

Wil je met deze zes bouwstenen aan de slag? In de handleiding, die gratis te downloaden is op www.jeugdboekenmaand.be, krijgen leerkrachten op basis van deze bouwstenen concrete tips om hier ook op klasniveau aan bij te dragen. De Jeugdboekenmaand kan een uitstekende aanleiding zijn om met je schoolteam werk te maken van een stimulerend leesklimaat, waardoor je ook in de rest van het jaar het lezen kan blijven vieren.

Alle info over Jeugdboekenmaand vind je op www.jeugdboekenmaand.be en www.iedereenleest.be.